

Przestępstwo konkubinatu duchownego w wybranych sentencjach opublikowanych w *Decisiones*¹

Kodeks Prawa Kanonicznego podkreśla, że Kościół posiada wrodzone i własne prawo wymierzania sankcji karnych dla tych wiernych, którzy popełniają przestępstwo². Kodeks promulgowany za czasów Jana Pawła II precyzyjnie określa w księdze drugiej, kogo należy uznać za wiernego i dyscyplina kościelna wyróżnia wśród kategorii wiernych świętych szafarzy, czyli duchownych i wiernych świeckich. Kodeks uzupełnia, że spośród jednych i drugich wywodzą się wierni, którzy profesją rad ewangelicznych w sposób szczególny poświęcają się Bogu³. Celem niniejszego artykułu jest wyjaśnienie przestępstwa konkubinatu i sprawcy, którym ma być osoba duchowna. Zanim przejdziemy do szczegółowego omówienia wydanych wyroków w tym zakresie, nasze rozważania zacznijmy więc od podmiotu i charakteru działań przestępczych. Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku w części dotyczącej przestępstw przeciwko specjalnym obowiązkom wskazuje, że: „duchowny konkubinariusz, poza wypadkiem, o którym w kan. 1394, oraz duchowny trwający w innym grzechu zewnętrznym przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu, wywołującym zgorszenie, winien być ukarany suspensą, do której, gdy mimo upomnienia trwa w przestępstwie, można stopniowo dodawać inne kary, aż do wydalenia ze stanu duchownego”⁴.

Ks. MICHAŁ WIECZOREK – mgr-lic. prawa kanonicznego, mgr teologii, wiceoficjał Sądu Metropolitalnego w Częstochowie, wykładowca prawa kanonicznego w Wyższym Instytucie Teologicznym w Częstochowie.

¹ Oficjalny periodyk Trybunału Roty Rzymskiej; dla potrzeb tego artykułu zostały wybrane dwie sentencje dotyczące materialnie tej samej sprawy: *coram* McKay z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 75-92 i *coram* Sciacca z dnia 27 maja 2011 roku, RRDec., vol. CIII, 260-266.

² Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku (KPK/1983), kan. 1311.

³ KPK/1983, kan. 207.

⁴ KPK/1983, kan. 1395 § 1.

Artykuł ogranicza nasze rozważania tylko do pierwszej części cytowanego kanonu i zajmiemy się jednym z przestępstw, tj. konkubinacie duchownego.

1. Duchowny konkubinariusz jako podmiot działań przestępczych

W celu lepszego zrozumienia założonego problemu należy wyjaśnić, kto podpada pod wyżej wymienioną sankcję karną, czyli kogo należy uznać za osobę duchowną, a następnie wyjaśnić, czym jest konkubinac. Nie ma wątpliwości, że stan duchowny nabywa się poprzez przyjęcie święceń diakonatu. Podmiotem kary może być więc zarówno diakon, prezbiter i biskup⁵. Konkubinac natomiast stanowi wspólne zamieszkanie ze sobą osób nie związanych małżeństwem. W ujęciu teologii moralnej konkubinacem jest także stałe utrzymywanie ze sobą stosunków seksualnych bez wspólnego zamieszkania⁶. Moralisci zwracają uwagę, że konkubinac stanowią pozamałżeńskie stosunki seksualne, które przybierają postać trwałą i częstą, czyli następuje uzwyczajnienie życia seksualnego poza małżeństwem⁷.

2. Rota Rzymska a przestępstwo konkubinatu duchownego

Trybunał Roty Rzymskiej jest zwyczajnym trybunałem apelacyjnym. Nie wchodząc w szczegółowe rozwiązania prawne, w jakim stopniu postępowania trybunał apostolski osądza poszczególne przypadki, należy wskazać, że sprawy karne w Rocie stanowią znikomą ilość w stosunku do spraw o nieważność małżeństwa. Tak, jak zostało to wskazane wyżej, na potrzeby artykułu zostały wzięte pod uwagę dwie sentencje, ale w szerszym kontekście przydadzą się także pewne dane statystyczne. W ostatnich siedmiu tomach *Decisiones*, gdzie wydane wyroki dotyczyły lat 2005-2011, Rota Rzymska rozstrzygnęła 6 spraw karnych, wśród których tylko 2 dotyczyły przestępstwa nazywanego konkubinacem duchownego. Pozostałe sprawy dotyczyły następujących

⁵ KPK/1983, kan. 266 § 1.

⁶ A. KOKOSZKA, *Moralność życia małżeńskiego. Sakramentologia moralna. Część III*, Tarnów 1996, 63.

⁷ A. OLCZYK, *Moralność seksu w przestrzeni życia osobistego, małżeńskiego i rodzinnego*, Częstochowa 2016, 29.

kategorii przestępstw: naruszenia dobrego imienia biskupa⁸, alienacji dóbr kościelnych bez stosownego zezwolenia i nadużycia władzy⁹, a także procedowana była sprawa, gdzie głównym wątkiem było zawarcie przez duchownego małżeństwa cywilnego¹⁰. Ponadto w 2010 roku został wydany wyrok w sprawie karnej, ale sentencja turnusu rotalnego *coram* Huber nie została opublikowana, trudno więc domniemywać co do meritum sprawy i charakteru przestępstwa¹¹. Dla uniknięcia nieporozumień statystycznych warto wspomnieć, że dwie ze wspomnianych sześciu spraw karnych dotyczyły tego samego przypadku i sentencje wydane przez dwa odrębne turnusy rotalne stały się przedmiotem niniejszego opracowania.

Analiza wydanych sentencji zostanie podzielona na trzy części, czyli stanu sprawy, motywów prawnych i wreszcie motywów faktycznych. Taka konstrukcja jest zgodna z powszechnie przyjętym sposobem redakcji wyroku i wynika z przepisów prawa kościelnego.

2.1. Stan sprawy

Sprawa dotyczy duchownego, oskarżonego z mandatu biskupa przez promotora sprawiedliwości o konkubinat i wiele wykroczeń przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu, tj. o czyn zabroniony kan. 1395 § 1 KPK. Sprawa została zgodnie z prawem przekazana trybunałowi kościelnemu, a zawiązanie sporu odnosiło się do pytania, czy duchowny jest winny popełnienia wskazanego przestępstwa konkubinatu i czy powinien zostać wydalony ze stanu duchownego¹². Oskarżony duchowny przyznał się podczas dochodzenia wstępnego do wielu grzechów przeciwko szóstemu przykazaniu z kobietą, ale podczas procesu sądowego negował, że dochodziło do czynów zabronionych, wskazując, że ich kontakty miały związek z wykonywaniem przez niego urzędu kościelnego¹³. Po zakończeniu instrukcji dowodowej, publikacji akt i innych

⁸ *Coram* Pinto z dnia 22 lutego 2005 roku, RRDec., vol. XCVII, 122-132.

⁹ *Coram* McKay z dnia 23 lipca 2010 roku, RRDec., vol. CII, 301-325.

¹⁰ *Coram* McKay z dnia 20 czerwca 2011 roku, RRDec., vol. CIII, 315-327.

¹¹ *Coram* Huber z dnia 26 lutego 2010 roku, 28/2010, niepublikowana.

¹² *Coram* McKay z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 75-76, n. 1.

¹³ Tamże: „Accusatus vero iam evolvente investigatione praeliminari candide admisit se contra sextum praeceptum cum dicta muliere, et hac nupta, pluries peccavisse; in processu tamen negavit idem se, quasi ab invita extorquentem complicitatem, callide fruitum esse muliere abutentem praepollentia officii ecclesiastici erga eandem, vel, con-

czynności procesowych trybunał wydał wyrok uznający duchownego za winnego przestępstwa konkubinatu i nałożył na niego karę w postaci pozbawienia urzędu i zakazu przebywania na terenie diecezji¹⁴.

Skazany duchowny złożył apelację do Trybunału Roty Rzymskiej. Po ustanowieniu turnusu sędziowskiego, promotora sprawiedliwości i patrona duchownego ustalono formułę wątpliwości, a następnie przystąpiono do instrukcji dowodowej. Po publikacji akt dokonano zmiany turnusu sędziowskiego. Ponens wezwał promotora sprawiedliwości i patrona oskarżonego duchownego na dyskusję i zatwierdził formułę wątpliwości zgodnie z pytaniem, czy zatwierdzić lub odrzucić wyrok wydany przez sędziów diecezjalnych¹⁵. Zanim przejdziemy do szczegółowego uzasadnienia jednego i drugiego wyroku warto zaznaczyć, że od wydanej sentencji *coram* McKay promotor sprawiedliwości Roty Rzymskiej złożył apelację i w związku z tym nastąpił dalszy bieg sprawy w Rocie. W kolejnym stopniu postępowania nie było nowych użytecznych środków dowodowych oprócz zeznania dodatkowego świadka, a formuła wątpliwości odnosiła się do pytania, czy zatwierdzić, czy odrzucić decyzję, który wydał poprzedni turnus rotalny w dniu 14 maja 2009 roku¹⁶.

2.2. Motywy prawne

W części *in iure* ponens, wspomniany Gerardo McKay, podejmuje refleksję naukową nad racjami dyscypliny karnej w Kościele i o samym procesie karnym. Redaktor wyroku zwraca uwagę również na strony karnego procesu sądowego, wiarygodność świadków, a także na stan rzeczy osądzonej w procesie karnym, sposób wykonania wyroku karnego i apelację od tegoż wyroku. Interesującą częścią – z punktu widzenia tematu artykułu – jest część sentencji o konkubinacie. Ponens wskazuje, że jednym z przestępstw przeciwko specjalnym obowiązkom jest konkubinatu, który definiuje się jako związek na sposób małżeński między dwiema osobami różnej płci. Autor wyroku podkreśla, że w tym wypadku chodzi o pozamałżeńską relację seksualną między duchownym a ko-

tra tamen adserta eiusdem denuntiantis semel iterumque prolata, protracto admodum tempore ac frequentissime in peccando cum eadem permansisse”.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Por. tamże, n. 2.

¹⁶ *Coram* Sciacca z dnia 27 maja 2011 roku, RRDec., vol. CIII, 261, n. 3.

bietą¹⁷. Ponens przypomina, że według Kodeksu Pio-Benedyktyńskiego temat konkubinatu pojawiał się w kontekście obowiązków duchownych, prawa karnego i praw proceduralnych, czy wreszcie konkubinatu stanowił przeszkodę przyzwoitości publicznej. Redaktor podkreśla zatem, że z konkubinatu wynikają różne konsekwencje. Ponens zaznacza, że konkubinatu stanowi nielegalne pożycie cielesne¹⁸. W kolejnej części uzasadnienia redaktor wyroku przybliżyła pojęcie konkubinatu. Ponens cytuje niektóre kanony z Soboru Trydenckiego, a także powołuje się na autorów postsynodalnych. Redaktor wyroku podkreśla, że konkubinatu stanowi powtarzające się pożycie cielesne, a rekwizytem tych aktów musi być intencja pozostawania w takim grzechu. Akcydentalne poważne nierządy mogą stanowić konkubinatu, o ile istnieje wyraźna lub nawet milcząca intencja między tymi osobami do nawiązania relacji seksualnej. Konkubinatu zatem stanowi relacja seksualna na wzór pożycia małżeńskiego między osobami, które nie są związane małżeństwem. Pożycie to musi być kontynuowane i jest różne od zwykłego nierządu. Cechami konkubinatu są więc relacja seksualna między mężczyzną a kobietą, której wyróżnikiem jest kontynuacja, pewien ciąg zdarzeń, czyli wspomniana relacja musi być stabilna, permanentna. Redaktor za innymi autorami dodaje, że konkubinatem w sensie ścisłym nie jest powtarzająca się relacja seksualna między dwiema osobami, a wyłącznie ta relacja seksualna, która związana jest ze wspólnym zamieszkaniem, gdyż ono jest znakiem pewnej stabilności związku¹⁹. W dalszej części rozstrzygnięcia ponens przypomina dyscyplinę kodeksową dotyczącą kar w ogólności, możliwych zakazów, obowiązków duchownych, aplikowaniu kar, upomnieniu kanonicznym i obowiązku rezydencji²⁰.

¹⁷ *Coram McKay* z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 83, n. 12. W tym punkcie ponens powołuje się na następujące dzieła: A. CALABRESE, *Diritto penale canonico*, Città del Vaticano 1996, 351 i T.J. GREES, *Book VI. Sanctions in the Church*, w: *The Code of Canon Law. A Text and Commentary*, Londyn 1985, 929.

¹⁸ *Coram McKay* z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 84, n. 12: „concupinatus in primis est quaedam consuetudo carnalis illegitima”.

¹⁹ Tamże, 84-86, n. 13; ponens w tym punkcie powołuje się na następujące opracowania: A. VERMEERSCH, *Theologiae moralis principia-responsa-consilia IV*, Romae-Parisiis-Brugis 1923, 80; P. GASPARRI, *Tractatus canonicus de matrimonio*, vol. I, Typis polyglottis Vaticanis 1932, 450, n. 736; F. CAPELLO, *De matrimonio*, Augustinae Taurinorum-Romae 1947, 516, n. 544; D.M PRÜMMER, *Manuale Theologiae moralis secundum principia S. Thomae Aquinatis II*, Barcinone-Friburgi Brigis.-Romae 1958, 538; M. ZALBA, *Theologiae moralis compendium*, Matriti 1958, 763; E. JOMBART, *Concupinatus*, w: *Dictionaire de Droit Canonique III*, coll. 1514.

²⁰ *Coram McKay* z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 86-89, n. 15-21.

Kolejny turnus rotalny, który rozstrzygał, czy wydany wyrok *coram* McKay zatwierdzić, czy odrzucić, w motywach prawnych wydanej sentencji również koncentruje się na pojęciu konkubinatu. Iosepho Sciacca wskazuje, że konkubinaty jest związkiem między dwiema osobami różnych płci, wolnym od jakichkolwiek więzów, czyli małżeństwa, ślubu, pokrewieństwa lub też innych. Ponens dodaje, że w sensie moralnym konkubinaty jest kontynuowanym raportem seksualnym z określoną kobietą, która nie jest prawną żoną, ale jest jako taka traktowana i która pozostaje w jego lub innym domu²¹.

2.3. Motywy faktyczne

W części *in facto* pierwszej decyzji rotalnej ponens zaznacza, że wśród wielu postaci przestępstwa z kan. 1395 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego zaproponowanych przez promotora sprawiedliwości sędziowie w zawiązaniu sporu ograniczyli się jedynie do konkubinatu. Redaktor wskazuje, że konkubinaty należy odróżnić od innych grzechów przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu i nie można wiązać go ze zwykłą relacją seksualną. Bez wątpliwości rekwizytem konkubinatu jest wzajemny zamiar relacji cielesnej współników grzechu²². Autor sentencji zaznacza, że sędziowie nietrafnie ograniczyli się w zawiązaniu sporu wyłącznie do przestępstwa konkubinatu, gdyż materiał dowodowy wskazywał na inne przestępstwa duchownego z zakresu seksualności. Postępowanie sądowe w związku z tym zostało obciążone pewną niedoskonałością i należało w uzasadnieniu skoncentrować się na czynach duchownego i odpowiedzieć na wątpliwość, czy oskarżony wyczerpał znamiona przestępstwa konkubinatu. Celem dowodzenia w pierwszym rzędzie jest więc zbadanie czy duchowny miał intencję wzajemnej wspólnoty z kobietą i stabilności takiej relacji. Ponens posługuje się zeznaniami kobiety, która zgłosiła przestępstwo, że relacja duchownego nie była stabilna i nie trwała cały czas, ale w relacji tej były okresy przerwy²³. Redaktor wyroku zaznacza, że oskarżony duchowny przyznał się do relacji seksualnych, wskazując, że w przeciągu dwóch lat współżył 15-20 razy z kobietą, negując jed-

²¹ *Coram* Sciacca z dnia 27 maja 2011, RRDec., vol. CIII, 261-262, n. 5; ponens w tym punkcie powołuje się na następujące opracowanie: G. DAMIZIA, *Dizionario di Teologia Morale*, Ed. Studium, Roma 1961, 318 i 686.

²² *Coram* McKay z dnia 14 maja 2009, RRDec., vol. CI, 89, n. 22: „Nimirum, requiritur insuper mutuuum consilium complicum copiam corporis alteri offerendi”.

²³ Tamże, 90, n. 23.

nak konkubinat. Sam oskarżony duchowny prosił wiele razy kobietę, aby odeszła od niego. Duchowny wskazuje, że nie wywierał żadnego nacisku psychologicznego i finansowego wobec kobiety, aby przyszła na plebanię. Autor zwraca uwagę, że duchowny wykazuje totalną ignorancję w dziedzinie znajomości fizjologicznych aspektów cielesności, ale neguje intencję nawiązania relacji konkubenckiej²⁴. Ponens podkreśla, że sędziowie nie widzą przesłanek, że w relacji duchownego z kobietą zaistniała intencja stałego związania się, czyli konkubinatu.

Redaktor wyroku przytacza także niektóre zeznania świadków. Na uwagę zasługuje krytyczne podejście do tych zeznań, nie ze względu na wiarygodność świadków, ale na sposób indagacji i pytania sugerujące, a przede wszystkim ze względu na fakt, że świadkowie nie potrafią potwierdzić konkubenckiego związku duchownego. Świadkowie jedynie w sposób ogólny potwierdzają skłonności do grzechu cielesnego duchownego, ale nie podają istotnych i użytecznych informacji, aby w sposób właściwy rozwiązać postawiony problem procesowy. Dla oceny sądanego przypadku ważne są także zeznania, które złożyła współniczka grzechu. Osoba, która zadenuncjowała duchownego, mówi, że współpracowała z nim i dodaje, że była w duchownym zakochana, wiele razy z nim współżyła, nie pozwolili oboje na zerwanie tej relacji i odejście od siebie. Kobieta dodaje, że miała duże trudności w tej relacji i chciała upokorzyć oskarżonego duchownego²⁵.

Autor sentencji podkreśla, że dowody zebrane w sprawie nie potwierdzają, że oskarżony duchowny miał wolę stworzenia habitualnego związku z kobietą. Ponadto ponens zaznacza, że duchowny w zachowywaniu czystości długo był nieroztropny, miał wiele nieuporządkowanych relacji z kobietami, ale potrafił je przerwać²⁶. Sędziowie w części dyspozycyjnej podjęli decyzję, że nie udowodniono przestępstwa konkubinatu duchownego, czyli zmienili wyrok trybunału diecezjalnego, uwalniając duchownego z nałożonych kar²⁷.

²⁴ Tamże, n. 24: „Ceterum, dum ex una parte confessus est accusatus propriam debilitatem in re carnali, ex alia in casu clare exclusit propriam intentionem instaurandi tunc conversationem concubinarum cum denuntiante”.

²⁵ Tamże, 91, n. 25.

²⁶ Tamże, 91-92, n. 25: „In casu ergo ex probationibus non constat de voluntate accusati ad usum habitualem mulieris formata et de huius adsensu ad improbum consilium. Immo, versimilius omnino evadit sacerdotem, in observatione castitatis diu imprudentem et caractere relaxatum debilemque, nimis iteratis pressionibus mulieribus ac propriis propensionibus luxuriosis, at sine studio formato, cecisise”.

²⁷ Tamże, 92, n. 26-27.

W wyniku złożonej apelacji kolejny turnus rotalny rozstrzygał, czy wyrok ten potwierdzić, czy zmienić. Redaktor wyroku zaznacza, że między wieloma przestępstwami przeciwko specjalnym obowiązkom został wybrany jedynie konkubinatu. Ponens zaznacza, że duchowny przyznał się do wielu czynów przestępczych o charakterze seksualnym z kobietą. Ponens przytacza poprzedni wyrok, zaznaczając, że mogą tylko zająć się przestępstwem konkubinatu, gdyż tylko to przestępstwo stanowiło obiekt sądowego dochodzenia²⁸. Autor uzasadnienia wskazuje, że konkubinatu stanowi stabilny związek z intencją związania się i życia wspólnego, i nie wystarczy do jego udowodnienia przytoczenie jakiegokolwiek relacji seksualnej między współnikami grzechu. Konkubinatu zatem jest przestępstwem odrębnym od innych form grzechów przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu. Ponens dodaje, że według zeznań samego duchownego i kobiety, z którą współżył seksualnie, brakło wzajemnego paktu, a także stabilności tego związku, co stanowi przesłankę do oddalenia zarzutu konkubinatu²⁹. Redaktor wyroku wskazuje także, że z zeznań świadków nie wynika, że relacja duchownego z kobietą miała znamiona paktu i intencji konkubinatu. Zeznający w sprawie duchowni, wikariusze parafii negują, że oskarżony stworzył z kobietą wspólnotę na wzór życia małżeńskiego³⁰. Inni świadkowie również nie potrafią wskazać istotnych argumentów z punktu widzenia sądownego przestępstwa. Sekretarka parafialna, która codziennie przebywała w parafii, nie zauważyła żadnych oznak przestępstwa popełnionego przez duchownego, dodając, iż kobieta, która zadenuncjowała oskarżonego, była osobą bardzo zazdrosną³¹. Na stopniu postępowania apelacyjnego została przesłuchana jeszcze jedna osoba, której zeznania również potwierdzają, że oskarżająca duchownego kobieta była podmiotem aktywnym w nawiązywaniu relacji seksualnej między nią samą a duchownym. Świadek dodaje, że duchowny nie dążył do tej relacji, ale to właśnie

²⁸ *Coram Sciacca* z dnia 27 maja 2011, RRDec., vol. CIII, 263, n. 9.

²⁹ Tamże, 264, n. 10-11: „Et scimus concubinatum esse stabile commercium, diutine productum, at re quidem et intentione, cum alterius sexus persona. Haud probato eiusdem delicti genere, non sufficit demonstrari iteratos sexuales occursum inter complices evenisse”.

³⁰ Tamże, 265, n. 13.

³¹ Tamże, 265, n. 14: „Secretaria paroeciae E., etsi in perlongo munere domus paroecialis frequentationem fere cotidianam peregit, affirmavit nullum argumentum asserti delicti a se inspectum esse, addens potius mulierem denuntiantem Conventum sectatam esse, zelotypiam etiam ostendentem erga alias mulieres quae parochum celebrabant”.

kobieta agresywnie nagabywała i wymuszała w sposób stały utrzymywanie wspomnianej relacji³².

Turnus wskazał, że w związku z brakiem argumentów za domniemanym przestępstwem należy uwolnić duchownego od kary. Sędziowie nie mają wątpliwości, że przestępstwo konkubinat u nie zostało udowodnione, potwierdzając tym samym sentencję *coram* MacKay z dnia 14 maja 2009 roku. Sędziowie jednak przypomnieli biskupowi miejsca duchownego, że zgodnie z kan. 1348 KPK ordynariusz może odpowiednimi upomnieniami lub innymi środkami pasterskiej troski, albo nawet – gdy jest to wskazane – środkami karnymi zaradzić jego pożytkowi oraz dobru publicznemu³³.

Zakończenie

Sprawa oskarżonego duchownego jest interesująca z punktu widzenia kościelnego prawa karnego. Studium stanu sprawy, motywów prawnych i faktycznych pozwala na przyswojenie sobie podstawowej wiedzy w zakresie procesu karnego. W tym przypadku podmiotem sankcji karnych był duchowny, oskarżony o przestępstwo konkubinat u. Taki zakres zawiązania sporu stał się jednak podstawowym problemem w ocenie sądownego przypadku. Uważny czytelnik zauważy, że sam duchowny przyznał się do wielu grzechów przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu i niejako nasuwa się spostrzeżenie, że zwykła sprawiedliwość domagałaby się, aby został właściwie ukarany. Nie można jednak zapomnieć, że sędzia kościelny musi działać w granicach prawa. Podstawowym błędem w postępowaniu na stopniu diecezjalnym była więc niefortunna konstrukcja formuły wątpliwości, która ograniczyła postępowanie sądowe tylko i wyłącznie do przestępstwa konkubinat u. Sędziowie rotalni w dwóch stopniach postępowania ten właśnie fakt zauważali i wypunktowali, negatywnie odnosząc się do postępowania trybunału diecezjalnego. Sam kanon 1395 Kodeksu Prawa Kanonicznego zawiera wiele postaci przestępstwa i należało dekretem określenia przedmiotu sporu sformułować bardziej ogólnie, aby zawierał właśnie różne formy przestępstwa. Jedną formą przestępstwa – w naszym przypadku konkubinat u – ograniczało jednak postępowanie sądowe i sprawa narażona była na niepowodzenie, pomimo powszechnego odczucia, że zgorszenie nie zostało właściwie

³² Tamże.

³³ Tamże, 266, n. 16-17.

naprawione. Można dodać, że promotor sprawiedliwości miał podobne odczucie i dlatego złożył apelację od pierwszego wyroku rotalnego. Postępowanie sądowe w kolejnym stopniu postępowania ograniczało się tylko i wyłącznie do zatwierdzenia lub odrzucenia poprzedniej sentencji i zgodnie z przedstawionym stanem prawnym i faktycznym zakończyło się potwierdzeniem pierwszej sentencji rotalnej. Na uwagę zasługuje wzmianka sędziów rotalnych, którzy z jednej strony musieli działać w granicach prawa i na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego uznali, że przestępstwa konkubinatu nie udowodniono, ale z drugiej strony przypomnieli ordynariuszowi, że pomimo tego ma instrumenty prawne, aby w inny sposób zaradzić zgorzeniu. Ta wzmianka niewątpliwie wyraża przekonanie sędziów, że duchowny w związku ze swoimi czynami powinien zostać właściwie upomniany lub nawet ukarany.

The Crime of Concubinage of a Religious Person in Chosen Sentences published in *Decisiones* Summary

The article discuss the problem of one of crimes mentioned in Canon law of the Catholic Church, which is the concubinage of religious person. The crime of concubinage was presented in the light of two sentences Roman Rota, which concern the same matter. The analysis of sentences in this matter allows to understand the complex problem, but firstly directs out attention to the fact how important is the joinder of the issue, because legal proceeding and the sentence itself does not have to explain the legal doubts. The negligence of Diocesan Court in this matter led to the situation, when the trial was vulnerable to failure, and the accused clergy person had to be released from accused act.

Słowa kluczowe: Konkubinaty, przestępstwo, prawo karne.

Keywords: Concubinage, crime, criminal law.

Bibliografia

I. Źródła

Kodeks Prawa Kanonicznego, Poznań 1984.

Coram Pinto z dnia 22 lutego 2005 roku, RRDec., vol. XCVII, 122-132.

Coram McKay z dnia 14 maja 2009 roku, RRDec., vol. CI, 75-92.

Coram Huber z dnia 26 lutego 2010 roku, 28/2010, niepublikowana.

Coram McKay z dnia 23 lipca 2010 roku, RRDec., vol. CII, 301-325.

Coram Sciacca z dnia 27 maja 2011 roku, RRDec., vol. CIII, 260-266.

Coram McKay z dnia 20 czerwca 2011 roku, RRDec., vol. CIII, 315-327.

II. Opracowania

Kokoszka A., *Moralność życia małżeńskiego. Sakramentologia moralna. Część III*, Tarnów 1996.

Olczyk A., *Moralność seksu w przestrzeni życia osobistego, małżeńskiego i rodzinnego*, Częstochowa 2016.